

דברי תלמידים לערב סיכום פולין שכבת צו

טרבליניקה – מחנה כך גדול, לא רואים את סופו.. כאילו ברור שאי אפשר לצאת מפה. כל כך הרבה קרה פה, ועכשיו הכל עומד ריק. אמנם ריק פיסית, אבל מלא זכרונות, וסיפורים, וחיים....חיים שאינם. אני לא מצליחה להגדיר במילים את מה שאני מרגישה. כמו גולה גדולה בגרון, גולה שאני לא מצליחה לשחרר....וגם לא יודעת איך.

הכל פה כל כך יפה, עצים, נוף ירוק, אבל האדמה רעה. זה לא פשוט, ולא הגיוני. כאילו הם צועקים בשקט מזעזע מתחת לאדמה היבשה והרעה.

היום השני למסע ,

התחלנו את הבוקר במסלול הגבורה מנסים לספוג קצת ממה שהיה לפני, לפני המחנות ולפני האקציות.

אחרי שעתיים נסיעה הגענו לטרבליניקה שבמסגרת מבצע היידריך מטרתו היתה השמדה עד היסוד.

המחנה גדול כל כך, יותר משני מגרשי טדי שלנו. לא נשאר דבר מלבד אנדרטה גדולה וקרה. ואבנים בגדלים שונים אשר מסמלות את הקהילות שנספו במחנה טרבליניקה. אבנים מחליפות בני אדם. והדשא מסתיר את האדמה. האדמה המגועלת בדם ובדמעות.

בעיירה טיקוצ'ין נדמה כאילו הזמן עמד מלכת. קפא. אני רואה את הבתים, את בית כנסת, ומדמיינת את יהודי העיירה מתהלכים בסימטאות או בכיכר העיירה,

מריחה את ריח החלות הנאפות בתנור לפני השבת, ואת הצ'ולנט בתנור המרכזי. וללא הכנה מוקדמת, הנאצים שולחים את כל יהודי העיירה בצעדת מוות אל יער לופחובה, אל מותם. קהילה שלמה נרצחה בשלושה ימים על ידי בני אנוש ממלאי פקודות שליבים מלא שנאה

גם אנחנו הגענו אל היער, והיער עוצר נשימה, מבהיל, מצמרר. אנחנו פוסעים בדממה, בשתיקה, עטופים בדגלי ארצנו הקטנטונת כדי להזכיר לעצמינו שאנחנו רק "מבקרים". אנחנו יכולים לצאת מכאן.

יער לופחובה – אנחנו צועדים לעבר היער בשתיקה מוחלטת. השקט שורר בכל פינה. עצים גבוהים ושותקים ובניהם פיסות שמיים כחולות. הם מתנשאים לגובה, דקים וארוכים, צופים בנו מלמעלה. וכאילו מאחורי כל עץ מתחבא לבשרצה לפעום. העצים מתחילים לרקוד, כאילו מוכיחים שהם עדיין כאן. ענפים קוצניים, כמו ורדים – יפה מבחוץ אבל דוקר מבפנים. וכל מי שנכנס ליער נדקר.

הכל פה מת... אבל כל כך חי. לא הגיוני

מיידנק – צריף מחניק, כלוב נעליים מאובקות, חדר קטן, פתח צר למעלה, תנור שלתוכו הכניסו בני אדם. הר אפר. איך אפשר לקלוט? איך אפשר לנשום? סמוך למיידנק יש בתי מגורים. איך אפשר לגור במקום כזה? אני לא מבינה

אושויץ בירקנאו – שום ספר היסטוריה לא יכול ללמד את מה שקרה פה.

יש המון מקומות בעולם שבהם יש ילדים בלי נעליים... וזה המקום היחידי שבו יש כל כך הרבה נעליים בלי ילדים...

כל כך אירוני... שמעל מחנה השמדה, מקום עם כל כך הרבה רוע וכאב, עפות ציפורים. ציפורי חופש. אולי הן מסמלות את התקווה שהיתה לאנשים, התקווה שעזרה לחלקם לשרוד.

לפעמים יש לי הרגשה שכמה שנדע יותר, נבין פחות.

כל כך הרבה דברים שקשה להבין, כל כך הרבה שאלות:

איך בני אדם יכולים להתייחס כך לבני אדם אחרים? כיצד אנשים עם משפחות, עם הורים, עם ילדים, עם אשה, יכולים להתעלל, להרוג, לטבוח, לרצוח? להחזיק תינוקות בידיים ולירות בהם..לא! לא לא לא! לציית לפקודה לא יכולה להיות התשובה. לא יכולה. אני משלימה עם העובדה שאף פעם לא תהיה לי תשובה.

היית שם. ראיתי. ראיתי ערימות שיער ונעליים ומזוודות וצלחות וכוסות, שמעתי. שמעתי חיים ושמחה ואחר כך בכי וצרחה. הרגשתי. הרגשתי עצב וכאב וייאוש וחוסר תקווה, כאבתי, כאבתי כל כך, ולבסוף...לבסוף הבנתי. הבנתי שאני פה בשביל להמשיך, אני פה בשביל לספר, אני פה בשביל לזכור ולא לשכוח.

בשביל ששת המיליונים בשביל אלה שקולם כבר לא יישמע, אנחנו צריכים לאמץ את הטוב, להגביר את החמלה, את האיכפתיות, כדי שלרוע לא יהיה שוב מקום בין בני האדם.

המסע הזה חיזק את הזהות שלי – כיהודיה, כישראלית, כבת אדם. יצאתי עם מסקנות אחרות מאלו שציפיתי להן. אני מבינה יותר, אני מקבלת יותר, אני חפצה בעתיד טוב יותר, עם פחות שנאת חינום, עם יותר אהבת חינום.